

PRÁVO V PODNIKÁNÍ

VYBRANÝCH ČLENSKÝCH STÁTŮ EU

LAW IN BUSINESS OF SELECTED
MEMBER STATES OF THE EUROPEAN UNION

VŠE
VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ
V PRAZE

Sborník příspěvků k XII. ročníku mezinárodní vědecké konference

Proceedings of the XII International Scientific Conference

6. 11. 2020

Příklad citace celého sborníku:

ŠKRABKA, Jan a VACUŠKA, Lukáš (ed.). Právo v podnikání vybraných členských států Evropské unie. Sborník příspěvků k XII. ročníku mezinárodní vědecké konference. Praha: TROAS, s.r.o., 2020, 384 s., ISBN: 978-80-88055-10-5.

Suggested citation of the whole proceedings:

ŠKRABKA, Jan and VACUŠKA, Lukáš (ed.). Law in Business of Selected Member States of the European Union. Proceedings of the XII International Scientific Conference. Prague: TROAS, s.r.o., 2020, 384 p., ISBN: 978-80-88055-10-5.

Příklad citace jednotlivého příspěvku:

PŘÍJMENÍ, Jméno. Název příspěvku. In: ŠKRABKA, Jan a VACUŠKA, Lukáš (ed.). Právo v podnikání vybraných členských států Evropské unie. Sborník příspěvků k XII. ročníku mezinárodní vědecké konference. Praha: TROAS, s.r.o., 2020, s. xxx-xxx ISBN: 978-80-88055-10-5.

Suggested citation of an individual paper:

Last Name, N. Title of the paper. In: ŠKRABKA, Jan and VACUŠKA, Lukáš (ed.). Law in Business of Selected Member States of the European Union. Proceedings of the XII International Scientific Conference. Prague: TROAS, s.r.o., 2020, p. xxx-xxx. ISBN: 978-80-88055-10-5.

Hlavní pořadatel konference:

Katedra podnikového a evropského práva FMV VŠE v Praze,
kpep.vse.cz, www.facebook.com/KPEPFMV.

Main organizer of the conference:

Department of Business and European Law, Faculty of International Relations, Prague University of Economics and Business, Czech Republic
[www.kpep.vse.cz](http://kpep.vse.cz), www.facebook.com/KPEPFMV.

PRÁVO V PODNIKÁNÍ VYBRANÝCH ČLENSKÝCH STÁTŮ EU

LAW IN BUSINESS OF SELECTED
MEMBER STATES OF THE EUROPEAN UNION

Sborník příspěvků k XII. ročníku mezinárodní vědecké konference

Proceedings of the XII International Scientific Conference

6. 11. 2020

Tento sborník vznikl za finanční podpory Interní grantové agentury VŠE v rámci projektu IG207010 (F2/65/2020) a s přispěním prostředků na institucionální podporu vědecké činnosti Fakulty mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze.

OBSAH / CONTENT

1. PRÁVO V PODNIKÁNÍ / LAW IN BUSINESS	11
Bálek Jiří KONTROLA PROSAZOVÁNÍ KONCERNOVÝCH ZÁJMŮ ZE STRANY ORGÁNŮ ŘÍDÍCÍ OSOBY / CONTROL OF CONCERN INTERESTS ASSERTION BY THE BODIES OF THE DOMINANT ENTITY	12
Bystrík Vidašič SYSTÉM PRÁVNEJ ÚPRAVY EURÓPSKEJ SPOLOČNOSTI THE SYSTEM OF LEGAL REGULATION OF THE EUROPEAN COMPANY	23
Marian Ďurana PRÁVNA ÚPRAVA LIKVIDÁCIE PRÁVNICKÝCH OSÔB LEGAL REGULATION OF LIQUIDATION OF LEGAL ENTITIES	32
Lenka Ušiaková LOJALITA ŠTATUTÁRNEHO ORGÁNU KAPITÁLOVEJ OBCHODNEJ SPOLOČNOSTI A JEJ OSOBITOSTI Z HĽADISKA PRÁVNEJ ÚPRAVY SPOLOČNOSTI V KRÍZE LOYALTY OF THE STATUTORY BODY OF A CORPORATION AND ITS SPECIFICS FROM THE POINT OF VIEW OF LEGISLATION OF CORPORATION IN CRISIS	40
Radim Kříž STATUSOVÉ OTÁZKY PRÁVNÍ ÚPRAVY AKCIOVÝCH SPOLEČNOSTÍ – HLEDÁNÍ HRANIC POKRAČUJE / STATUS ISSUES OF THE LEGISLATION OF PUBLIC LIMITED LIABILITY COMPANIES – THE SEARCH FOR LIMITS CONTINUES	49
Martin Kubinec OBCHODNÁ SPOLOČNOSŤ V KRÍZE (NIELEN) AKO PRÁVNÝ TRANSPLANTÁT V SLOVENSKOM PRÁVE / BUSINESS COMPANY IN CRISIS (NOT ONLY) AS A LEGAL TRANSPLANTATE IN SLOVAK LAW	59
Klára Zikmundová NEMAJETKOVÁ ÚJMA A PŘIMĚŘENÉ ZADOSTIUČINĚNÍ VE SVĚTĚ PRÁVNICKÝCH OSOB NON-PECUNIARY LOSS AND JUST SATISFACTION IN THE WORLD OF LEGAL ENTITIES	69
Nicole Grmelová KATOLICKÁ CÍRKEV JAKO PODNIKATEL V ČESKÉ REPUBLICE THE CATHOLIC CHURCH AS AN ENTREPRENEUR IN THE CZECH REPUBLIC	79
Jan Petr PRÁVA HOSPODÁŘSKÝCH SUBJEKTŮ VYŠETŘOVANÝCH ORGÁNY EU V RÁMCI BOJE PROTI PODVODŮM: SOUČASNÝ STAV A BUDOUCÍ PERSPEKTIVY THE RIGHTS OF ECONOMIC OPERATORS CONCERNED BY EU ANTI-FRAUD INVESTIGATIONS: CURRENT STATUS AND FUTURE PROSPECTS	87
Lucie Andreisová NĚKOLIK POZNÁMEK K INTERNÍM WHISTLEBLOWING SYSTÉMŮM (OCHRANĚ OZNAMOVATELŮ) / A FEW NOTES ON THE INTERNAL WHISTLEBLOWING SYSTEMS	93
Michal Pospíšil NÁMITKOVÉ ŘÍZENÍ PO VELKÉ NOVELIZACI ZNÁMKOVÉHO ZÁKONA TRADEMARK OPPOSITION AFTER LARGE AMENDMENT OF THE TRADEMARK ACT	105

Peter Rakovský DAŇOVÉ VÝZVY A REGULÁCIA OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ V ŠTÁTOCH EURÓPSKEJ ÚNIE / TAX CHALLENGES AND REGULATION OF BUSINESS COMPANIES IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION	111
Martin Winkler FINANČNÝ PORADCA – DEFINÍCIA POJMU A PODMIENKY VÝKONU ČINNOSTI V SLOVENSKEJ REPUBLIKE / FINANCIAL ADVISOR – DEFINITION OF THE CONCEPT AND CONDITIONS OF ITS ACTIVITY IN THE SLOVAK REPUBLIC	120
Bartosz Ziemblicki ODPOVĚDNOST OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ PŘED MEZINÁRODNÍMI TRESTNÍMI SOUDY / LIABILITY OF COMPANIES BEFORE INTERNATIONAL CRIMINAL COURTS	129
2. OCHRANA SPOTŘEBITELE / CONSUMER PROTECTION	138
Daniela Gandžalová OCHRANA SPOTREBITEĽA V CIVILNOM KONANÍ V SLOVENSKEJ REPUBLIKE CONSUMER PROTECTION IN CIVIL PROCEEDINGS IN THE SLOVAK REPUBLIC	139
Václav Pilík SPOTŘEBITELSKÁ OCHRANA DĚtí VE SVĚTLE PRÁVA EU CONSUMER PROTECTION OF CHILDREN IN THE LIGHT OF EU LAW	147
Andrea Slezáková ČINNOSŤ TIPÉRA, BEZPODIELOVÉ SPOLUVLASTNÍCTVO MANŽELOV A OCHRANA FINANČnéHO SPOTREBITEĽA (ALEBO AKO KOEXISTUJE ZÁKON O FINANČNOM SPROSTREDKOVANÍ A OBČIANSKY ZÁKONNÍK) TIPPER'S ACTIVITY, JOINT PROPERTY OF SPOUSES AND FINANCIAL CONSUMER PROTECTION (OR HOW FINANCIAL INTERMEDIATION ACT AND CIVIL CODE CO-EXIST)	154
3. MEZINÁRODNÍ PRÁVO SOUKROMÉ A PRÁVO MEZINÁRODNÍHO OBCHODU PRIVATE INTERNATIONAL LAW AND INTERNATIONAL TRADE LAW	164
Alexander J. Bělohlávek KONFLIKT PRÁVNÍCH AKTŮ WTO A PRÁVA EU V ROZHODOVACÍ PRAXI SOUDNÍHO DVORA EU SE ZAMĚŘENÍM NA GATT A TRIPS / CONFLICT BETWEEN WTO LEGAL ACTS AND EU LAW IN CASE LAW OF THE COURT OF JUSTICE, WITH FOCUS ON GATT AND TRIPS AGREEMENTS	165
Sandra Brožová ELEKTRONICKÁ DOKUMENTACE V MEZINÁRODNÍM OBCHODĚ (VYUŽITÍ TECHNOLOGIE BLOCKCHAIN PODLE VZOROVÉHO ZÁKONA UNCITRAL) ELECTRONIC DOCUMENTATION IN INTERNATIONAL TRADE (THE USE OF BLOCKCHAIN TECHNOLOGY ACCORDING TO THE UNCITRAL MODEL LAW)	172
Alexander Kult VOLBA PRÁVA V POJISTNÝCH SMLOUVÁCH SJEDNÁVANÝCH NA DÁLKU SE ZAMĚŘENÍM NA CESTOVNÍ POJIŠTĚNÍ / CHOICE OF LAW IN DISTANCE INSURANCE CONTRACTS WITH FOCUS ON TRAVEL INSURANCE	181
Petr Pospíšil SYSTÉM INVESTIČNÍCH SOUDŮ NAVRŽENÝ EVROPSKOU KOMISÍ INVESTMENT COURT SYSTEM PROPOSED BY THE EUROPEAN COMMISSION	191

4. PRÁVO IT A PRÁVO NOVÝCH TECHNOLOGIÍ IT LAW AND LAW OF NEW TECHNOLOGIES 201

Martin Boháček

DIGITÁLNÍ VÝUKA PODLE AUTORSKÉHO PRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY
NA JEDNOTNÉM DIGITÁLNÍM TRHU EU / DIGITAL LEARNING ACCORDING
TO COPYRIGHT LAW OF THE CZECH REPUBLIC AND IN THE EU DIGITAL SINGLE MARKET 202

Jan Hořeňovský

REGULACE SOCIÁLNÍCH SÍTÍ SKRZE ČLÁNEK 102 SFEU
REGULATION OF SOCIAL MEDIA NETWORKS THROUGH THE ARTICLE 102 TFEU 214

Radim Polčák

REGULATORNÍ LOGIKA DIGITÁLNÍCH SLUŽEB A NOVÝ REŽIM OMEZENÍ
ODPOVĚDNOSTI ISP / THE REGULATORY LOGIC OF DIGITAL SERVICES
AND THE NEW GERIME OF ISP LIABILITY LIMITATIONS 223

Jana Soukupová, Martin Samek

VYBRANÉ PRÁVNÍ ASPEKTY TECHNOLOGIE ROZPOZNÁVÁNÍ OBLIČEJŮ
A JEJÍ VYUŽITÍ V PRAXI / SELECTED LEGAL ASPECTS OF FACE RECOGNITION
TECHNOLOGY AND ITS USE IN PRACTICE 233

Jak Klouda

PRÁVNÍ TRANSFORMACE VLIVEM NOVÝCH TECHNOLOGIÍ
LEGAL TRANSFORMATION INFLUENCED BY NEW TECHNOLOGIES 242

Regina Yusupova

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY UMĚLÉ INTELIGENCE A BUDOUCÍ VÝZVY
PRO ZÁKONODÁRCE / BASIC CHARACTERISTICS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE
AND FUTURE CHALLENGES FOR LAWMAKERS 253

5. INSOLVENČNÍ PRÁVO / INSOLVENCY LAW 263

Klára Vítková, Ondřej Zezulka

FLEXIBILITA REGULATORNÍCH PŘÍSTUPŮ K ODMĚNOVÁNÍ INSOLVENČNÍCH SPRÁVCŮ
Z ČESKÉHO A NEMECKÉHO POHLEDU
THE FLEXIBILITY OF REGULATORY APPROACHES TO REMUNERATION OF INSOLVENCY
PRACTITIONERS FROM THE CZECH AND GERMAN PERSPECTIVE 264

Petr Smolík

SVĚŘENSKÉ FONDY A INSOLVENCE – MEZE A MOŽNOSTI
TRUSTS AND INSOLVENCY – BORDERS AND POSSIBILITIES 262

Milan Ďurica

VERITEĽ VERSUS DLŽNÍK (SÚMRAK NAD VERITEĽOM)
CREDITOR VERSUS DEBTOR(TWILIGHT OVER THE CREDITOR) 272

Andrea Bilas Ševčíková, Jakub Dzimko

ODDLŽENIE FYZICKEJ OSOBY SPLÁTKOVÝM KALENDÁROM
V PODMIENKACH SLOVENSKEJ REPUBLIKY / DEBT ELIMINATION OF A NATURAL
PERSON BY PAYMENT CALENDAR IN THE CONDITIONS OF THE SLOVAK REPUBLIC 288

Michaela Kútiková, Matúš Mendrej	
POSTAVENIE SPRÁVCU V ODDLŽENÍ FYZICKEJ OSOBY	
PROSTREDNÍCTVOM KONKURZU / CHANGES IN THE LEGISLATION	
OF THE LIMITED LIABILITY COMPANY PRO FUTURE	297
Monika Némethová, Andrea Bilas Ševčíková	
K PRÁVNEJ ÚPRAVE DODATOČNEJ LIKVIDÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	
ON THE LEGAL REGULATION OF ADDITIONAL LIQUIDATION IN THE SLOVAK REPUBLIC	305
Mária Veterníková	
NEPOCTIVÝ ZÁMER V ODDLŽENÍ	
DISHONEST INTENTION IN DEBT RELIEF	313
6. VLIV COVID-19 NA PRÁVO / THE IMPACT OF COVID-19 ON THE LEGAL REGULATION	322
Svetlana Ficová, Marek Ivančo	
VPLYV COVIDU-19 NA NÁJOMNÉ VZŤAHY	
THE IMPACT OF COVID-19 ON THE LEASE RELATIONSHIPS	323
Ondřej Dlouhý, Lukáš Grodl	
DOPADY COVID-19 NA MEZINÁRODNÍ PŘÍSLUŠNOST INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ	
– OHROŽENÍ LEGITIMNÍHO OČEKÁVÁNÍ?	
COVID-19 INFLUENCES ON INSOLVENCY PROCEEDING OPENINGS	
– THREAT TO LEGITIMATE EXPECTATION OF INTERNATIONAL JURISDICTION?	332
Tomáš Moravec	
INSOLVEČNÍ PRÁVO V DOBĚ PANDEMIE	
INSOLVENCY LAW IN TIMES OF PANDEMIC	342
Miroslava Dolíhalová	
ODKLAD SPLÁTOK POČAS TRVANIA PANDÉMIE	
– CESTA K NÁSLEDNÉMU POSILNENIU ZABEZPEČOVACÍCH INŠTITÚTOV?	
DEFERRING PAYMENTS DURING THE PANDEMIC	
– THE WAY TO FOLLOW-UP STRENGTHENING SECURITY INSTITUTIONS?	349
Jana Odehnalová	
NÁHRADA ŠKODY PODNIKATEĽŮM V DŮSLEDKU OPATŘENÍ	
PROTI KORONAVIRU / COMPENSATION FOR DAMAGES TO ENTREPRENEURS INCURRED	
BY MEASURES AGAINST CORONAVIRUS	356
Rastislav Funta	
JE NÚDZOVÝ PANDEMICKÝ PROGRAM NÁKUPU AKTÍV ECB	
V SÚLADE S PRÁVOM EÚ? / IS THE ECB'S PANDEMIC EMERGENCY PURCHASE	
PROGRAMME (PEPP) IN LINE WITH EU LAW?	365
Michal Úradník	
ZVÝŠOVANIE ÚVEROVÝCH KAPACÍT BÁNK – OPATRENIE NA PODPORU EKONOMIKY	
ALEBO OPATRENIE NARUŠUJÚCE FINANČNÚ STABILITU PRO FUTURO	
INCREASING THE LENDING CAPACITY OF BANKS – A MEASURE TO SUPPORT THE ECONOMY	
OR A MEASURE UNDERMINING FINANCIAL STABILITY FOR THE FUTURE	375

ÚVODEM

XII. ročník mezinárodní vědecké konference „Právo v podnikání vybraných členských států EU“, uspořádáný za finanční podpory Interní grantové agentury VŠE v rámci projektu č. IG207010 (65/2020) a s přispěním prostředků na institucionální podporu vědecké činnosti Fakulty mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze, z níž vzešel tento sborník příspěvků, si klade za cíl být jednak místem výměny poznatků o vývoji právní úpravy týkající se oblasti podnikání ve vybraných státech EU, dále prezentací výsledků výzkumné práce nejen studentů doktorského studia ale i akademických pracovníků a v neposlední řadě i cenných poznatků z praxe. Konference tedy navázala na předešlé ročníky organizované Katedrou podnikového a evropského práva FMV VŠE v Praze ve spolupráci s Katedrou podnikové ekonomiky a managementu Obchodně podnikatelské fakulty Slezské univerzity v Opavě a Katedrou obchodního práva Obchodní fakulty Ekonomické univerzity v Bratislavě.

Konference úspěšně proběhla dne 6. 11. 2020 netradičně v online formě v prostředí MS Teams, neboť epidemiologická situace a s ní související vládní nařízení konání konference v tradiční prezenční podobě neumožnila. Na konferenci se přihlásilo celkem 75 účastníků, z toho 32 ze zahraničí. Zapojili se účastníci z mnoha předních vysokých škol i neakademických institucí. Program konference byl nově rozšířeným mezinárodním vědeckým výborem rozdělen do několika sekcí – podle zaměření jednotlivých témat přednesených příspěvků tak, aby o specifických tématech mohla být vedena diskuse v kontextu celého právního oboru. Stejně jako v loňském roce byla vyčleněna i samostatná sekce pro příspěvky v angličtině. Úvodní příspěvky od nejvýznamnějších vědeckých kapacit z řad účastníků konference byly předneseny v dopoledním plenu. Velmi si ceníme také navázání, resp. pokračování spolupráce s univerzitami v Polsku a Bulharsku a samozřejmě i prohloubení spolupráce s našimi slovenskými kolegy.

Všechny řádně přihlášené a odevzdané příspěvky prošly anonymním recenzním řízením, ve kterém byly posouzeny dvěma nezávislými recenzenty. Příspěvky s kladnými po- sudky byly předány k publikaci v tomto sborníku. Tento postup garantuje kvalitu jejich zpracování a rovněž i jejich aktuálnost. Lze proto vyjádřit přesvědčení, že příspěvky se stánu nejen východiskem pro další vědeckou práci autorů, ale i zdrojem inspirace a polemiky pro jejich čtenáře.

Děkujeme za vaši věrnost této konferenci a těšíme se na setkání v rámci XIII. ročníku.

Za mezinárodní vědecký a organizační výbor konference
Ing. Lukáš Vacuška
Katedra podnikového a evropského práva FMV VŠE v Praze
✉ kpep.vse.cz www.facebook.com/KPEPFMV

KONFLIKT PRÁVNÍCH AKTŮ WTO A PRÁVA EU V ROZHODOVACÍ PRAXI SOUDNÍHO DVORA EU SE ZAMĚŘENÍM NA GATT A TRIPS

CONFLICT BETWEEN WTO LEGAL ACTS AND EU LAW IN CASE LAW OF THE COURT OF JUSTICE, WITH FOCUS ON GATT AND TRIPS AGREEMENTS

Abstrakt: Evropský soudní dvůr již v roce 1972 postuloval, že ustanovením GATT nelze přiznat přímý účinek jako u sekundárního práva. Dle Soudního dvora nepřísluší předpisům WTO přímý účinek v rámci práva Společenství ani po změně charakteru a duchu úmluv ve světle vzniku WTO. Výjimkou by mohla být taková ustanovení, která zakládají občanům EU práva, jež tito mohou přímo uplatnit u soudu. Současně je nezbytné, aby touto mezinárodní smlouvou bylo Společenství (EU) vázáno. Pro přímý účinek, resp. odmítání přímého účinku mezinárodních smluv platí dvě výjimky, a to referenční výjimka a transpoziční výjimka. V případě referenční výjimky sekundární právo EU výslovňě odkazuje na mezinárodní smlouvu. Transpoziční výjimka postihuje případy, kdy určitá norma sekundárního práva byla přijata za účelem transpozice normy mezinárodního práva. Tento výklad je podle autora vysoce sporný s ohledem na skutečnost, že existence Společenství (EU) a jeho pravomoci byly založeny primárními akty, které je nutno považovat za normy práva mezinárodního.

Abstract: As far back as 1972, the European Court of Justice postulated that the provisions of the GATT could not be ascribed the same direct effect as secondary law. The Court determined that, under Community law, WTO rules have no direct effect, even in the wake of changes to the nature and spirit of conventions following the WTO's formation. Provisions establishing rights for EU citizens that they could exercise directly in court may be an exception, provided that the Community (EU) is bound by this international agreement. There are two exceptions applicable for international agreements to have direct effect (or for such direct effect to be denied): the clear reference exception and the transposition exception. In relation to the clear reference exception, secondary EU law explicitly refers to an international agreement. The transposition exception covers cases in which certain rules of secondary law are adopted to transpose rules of international law. Bearing in mind that the existence of the Community (EU) and its powers were established by primary acts that must be regarded as rules of international law, I find this interpretation highly questionable.

Klíčová slova: jasná referenční výjimka, GATT, lojalita, mezinárodní právo, přímý účinek, transpozice, sekundární právo, TRIPS, výklad, WTO.

Key words: clear reference exception, GATT, loyalty, international law, direct effect, transposition, secondary law, TRIPS, interpretation, WTO.

Introduction

The first contours of the global regulation of international trade were sketched by the GATT¹ in 1947. It was on this basis that the World Trade Organisation (WTO) itself subsequently came into being on 1 January 1995 during the “Uruguay Round”² of negotiations. The World Trade Organisation is no longer just the sum of the international agreements GATS,³ GATT and TRIPS,⁴ but a fully-fledged international organisation in its own right. Over time, however, WTO acts have come into conflict with the application of Community (EU) law, and it has been the EU’s Court of Justice that has had to rule on whether or not such international acts take precedence over EU law. This paper is an attempt to approach this matter with a particular focus on the GATT and TRIPS.

1. Conflict between GATT and EU Law

1.1 GATT Provisions and Direct Effect

The doctrine of direct effect first emerged in the landmark *Van Gend en Loos* case.⁵ In terms of the effects of Community (EU) law and the GATT, however, the preliminary ruling in *International Fruit Company NV*,⁶ in which the European Court of Justice first addressed the conflict between the GATT and Community law, can be considered a key case. Here the court expressly held that: “[...] the jurisdiction of the Court cannot be limited by the grounds on which the validity of those measures may be contested. Since such jurisdiction extends to all grounds capable of invalidating those measures, the Court is obliged to examine whether their validity may be affected by reason of the fact that they are contrary to a rule of international law.”⁷ In this case, the ECJ also examined the compatibility of the GATT and the Community’s founding treaties. In hearing this case, it considerably reworded this matter and postulated that, in order to be able to rely on the invalidity of Community law on grounds of the incompatibility thereof with international law, such international law must produce direct effect.⁸ To this end, much like in *Van Gend en Loos*, the ECJ examined the meaning and structure of the GATT and concluded: "... when examined in such a context, Article XI of the General Agreement is not capable of conferring on citizens of the Community rights which they can invoke before the courts."⁹ In other words, unlike under secondary EU law, direct effect cannot be ascribed. The ECJ framed this claim around

1 General Agreement on Tariffs and Trade.

2 For more, see, for example, CASSESE, A.: *International Law*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, 2005, p. 517.

3 General Agreement on Trade in Services.

4 Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights.

5 Judgment of the Court of 5 February 1963 in Case 26/62, *NV Algemene Transport- en Expeditie Onderneming van Gend & Loos v Netherlands Inland Revenue Administration*, ECLI:EU:C:1963:1.

6 See Judgment of the Court of 12 December 1972 in Joined Cases 21 to 24–72, *International Fruit Company NV and others v Produktschap voor Groenten en Fruit*, ECLI:EU:C:1972:115.

7 See Judgment of the Court of 12 December 1972 in Joined Cases 21 to 24–72, *International Fruit Company NV and others v Produktschap voor Groenten en Fruit*, ECLI:EU:C:1972:115, paras 5 and 6.

8 See Judgment of the Court of 12 December 1972 in Joined Cases 21 to 24–72, *International Fruit Company NV and others v Produktschap voor Groenten en Fruit*, ECLI:EU:C:1972:115, para. 7.

9 See Judgment of the Court of 12 December 1972 in Joined Cases 21 to 24–72, *International Fruit Company NV and others v Produktschap voor Groenten en Fruit*, ECLI:EU:C:1972:115, para. 27.

the argument that the GATT is highly flexible. In order for an international agreement to be able to affect the validity of secondary Community legislation, it is necessary for the Community to be bound by such an international agreement and for that agreement to be able to confer rights on Community citizens that they can invoke before the courts.¹⁰ This view was reiterated by the Court of Justice in *Germany v Council*,¹¹ in which the ECJ stated that the provisions of the GATT were highly flexible and that, considering the general spirit of the convention, no direct effect could be observed in relation to them. Given the nature of the proceedings, *i.e.* the fact that the action was brought by the state and not by an individual, in addition to reiterating those arguments, the Court added that: "... *those features of GATT, from which the Court concluded that an individual within the Community cannot invoke it in a court to challenge the lawfulness of a Community act, also preclude the Court from taking provisions of GATT into consideration to assess the lawfulness of a regulation in an action brought by a Member State under Article 173 of the Treaty.*"¹²

1.2 Exceptions to Rule on Impossibility of Direct Effect

Chronologically, even before the formation of the WTO itself, it is necessary to draw attention here to the exceptions to the rule that the GATT has no direct effect within the framework of Community law on which the Court of Justice has ruled. These are known as the clear reference exception and the transposition exception. In these two situations, the Court has accepted the direct effect of GATT law within the Community. The first of these exceptions, the clear reference exception, was invoked in *Fediot*.¹³ As the very wording of that exception suggests, where a particular provision of a secondary Community legal act expressly refers to a specific provision of the GATT, it is appropriate to consider the GATT when assessing the validity of those legal acts. In the words of the Court of Justice: "*It should be recalled that the Court has certainly held, on several occasions, that various GATT provisions were not capable of conferring on citizens of the Community rights which they can invoke before the courts [of Member States] [...]. Nevertheless, it cannot be inferred from those judgments that citizens may not, in proceedings before the Court, rely on the provisions of GATT in order to obtain a ruling on whether conduct criticized in a complaint lodged under Article 3 of Regulation No 2641/84¹⁴ constitutes an illicit commercial practice within the meaning of that regulation. The GATT provisions form part of the rules of international law to which Article 2(1) of that regulation refers, as is borne out by the second and fourth recitals in its preamble, read together.*"¹⁵

10 See Judgment of the Court of 12 December 1972 in Joined Cases 21 to 24/72, *International Fruit Company NV and others v Produktschap voor Groenten en Fruit*, ECLI:EU:C:1972:115, Operative Part 1.

11 See Judgment of the Court of 5 October 1994 in Case C-280/93, *Federal Republic of Germany v Council of the European Union*, ECLI:EU:C:1994:367.

12 See Judgment of the Court of 5 October 1994 in Case C-280/93, *Federal Republic of Germany v Council of the European Union*, ECLI:EU:C:1994:367, para. 109.

13 Judgment of the Court of 22 June 1989 in Case 70/87, *Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (Fediot) v Commission of the European Communities*, ECLI:EU:C:1991:186.

14 Council Regulation (EC) No 356/95 of 20 February 1995 amending Regulation (EC) No 3286/94 laying down Community procedures in the field of the common commercial policy in order to ensure the exercise of the Community's rights under international trade rules, in particular those established under the auspices of the World Trade Organization (WTO). OJ L 41, 23. 2. 1995, p. 0003ff. [EUR-Lex: 31995R0356].

15 Judgment of the Court of 22 June 1989 in Case 70/87, *Fédération de l'industrie de l'huilerie de la CEE (Fediot) v Commission of the European Communities*, ECLI:EU:C:1989: 254, para. 19.

The second exception, the transposition exception, concerns situations in which a legal act has been adopted in order to implement a specific GATT obligation. According to the Court of Justice, in *Nakajima*,¹⁶ unlike the *International Fruit Company* case, the applicant does not invoke direct effect. This is because, in the Court's view, the contested anti-dumping regulation should have been regarded as the transposition of the GATT into Community law.¹⁷ Although, in both cases, the Court's ruling on the merits was unfavourable, these judgments pave the way for an assessment of inconsistencies between the provisions of the GATT and EU law.

1.3 Subsequent Developments in Decision-making Practice

The Court's negative stance on the direct effect of the GATT and, later, of the WTO legal framework, has remained unchanged (apart from the above-mentioned exceptions) for almost 50 years. In *International Fruit Company*, 20 years later in *Germany v Commission*, and in other proceedings, the Court of Justice has adhered to the same line of reasoning, referring to the nature and structure of WTO agreements (e.g. in *Portugal v Council*).¹⁸ Even after the formation of the WTO, the Court more or less stuck to its earlier arguments. The last cited case was another that involved an action brought by a Member State. Here, the Court issued the following opinion rejecting the action: "*Although the Court held in [...] Germany v Council [...], paragraphs 103 to 112, that the GATT rules do not have direct effect and that individuals cannot rely on them before the courts, it held in the same judgment that that does not apply where the adoption of the measures implementing obligations assumed within the context of the GATT is in issue or where a Community measure refers expressly to specific provisions of the general agreement. In such cases, as the Court held in paragraph 111 of that judgment, the Court must review the legality of the Community measure in the light of the GATT rules. [...] It follows from all those considerations that, having regard to their nature and structure, the WTO agreements are not in principle among the rules in the light of which the Court is to review the legality of measures adopted by the Community institutions. That interpretation corresponds, moreover, to what is stated in the final recital in the preamble to Decision 94/800, according to which 'by its nature, the Agreement establishing the World Trade Organisation, including the Annexes thereto, is not susceptible to being directly invoked in Community or Member State courts.'*"¹⁹ The Court of Justice determined that, under Community law, WTO rules have no direct effect, even in the wake of changes to the nature and spirit of conventions following the WTO's formation. The excessive flexibility of the GATT agreement, long criticised by the Court, was thus clearly not reined in to a satisfactory degree of rigidity by the formation of the WTO.

¹⁶ Judgment of the Court of 7 May 1991 in Case C-69/89, *Federal Nakajima All Precision Co. Ltd v Council of the European Communities*, ECLI:EU:C:1991:186.

¹⁷ See Judgment of the Court of 7 May 1991 in Case C-69/89, *Nakajima All Precision Co. Ltd v Council of the European Communities*, ECLI:EU:C:1991:186, para. 31.

¹⁸ Judgment of the Court of 23 November 1999 in Case C-149/96, *Portuguese Republic v Council of the European Union*, ECLI:EU:C:1999:574.

For more, see, for example, CHALMERS, D., DAVIES, G., MONTI, G.: *European Union Law: Cases and Materials*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 2010, p. 653ff.

¹⁹ Judgment of the Court of 23 November 1999 in Case C-149/96, *Portuguese Republic v Council of the European Union*, ECLI:EU:C:1999:574, paras 27, 47 and 48.

The Court maintained this negative position in *Atlanta*,²⁰ *Cordis*,²¹ *Bocchi Food*²² and *Port*.²³ These latter cases did not involve actions brought by a Member State, but actions for damages sought by these entities to make good the losses incurred by the adoption of secondary law.²⁴ Scholars note that the Community's legal act assessed in the case at hand was created with the intention of implementing a specific obligation under WTO law, and "[...] the doctrine developed in the *Nakajima* case should have been applied. In keeping with that doctrine, the Court should therefore have granted the applicants' request and examined the legality of Regulation No 2362/98 in the light of WTO law. Regrettably, it [the Court] reiterated the line of reasoning it had articulated in *Portugal v Council*".²⁵ The same situation is mentioned by another source: "While it is possible to disagree with the Court's conclusions and reasoning, the inference for the purposes of case law is clear – not only are operators in international trade unable to invoke WTO rules directly, but they are also unable, in any legally relevant way, to challenge the validity of secondary Community legislation conflicting with those rules."²⁶ The methodology for the autonomous interpretation of WTO law (GATT) is also derived from this.

2. Conflict between TRIPS Agreement and EU Law

The Agreement on Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS) is another integral part of the WTO legal framework. This is another international agreement for which the Court of Justice has considered a possible direct effect within the scope of EU law. Here too, however, it formulated a negative position with essentially the same reasoning, and noted that "*the Court rules that the provisions of TRIPS [...] are not such as to create rights upon which individuals may rely directly before the national courts by virtue of Community law*".²⁷ In its arguments, the Court refers to the aforementioned judgment in *Portugal v Council*, noting that it did not recognise direct effect in EU law in this case either, and stating that "*in the absence of any Community rules in the matter, it is for the domestic legal system of each Member State to lay down the detailed procedural rules relating to actions for the enforcement of intellectual property rights*".²⁸

20 Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 14 October 1999 in Case C-104/97, *Atlanta AG and others v Commission of the European Communities and Council of the European Union*, ECLI:EU:C:1999:498.

21 Judgment of the Court of First Instance (Fifth Chamber) of 20 March 2001 in Case T-18/99, *Cordis Obst und Gemüse Großhandel GmbH v Commission of the European Communities*, ECLI:EU:T:2001:95.

22 Judgment of the Court of First Instance (Fifth Chamber) of 20 March 2001 in Case T-30/99, *Bocchi Food Trade International GmbH v Commission of the European Communities*, ECLI:EU:T:2001:96.

23 Judgment of the Court of First Instance (Fifth Chamber) of 20 March 2001 in Case T-52/99, *T. Port GmbH & Co. KG v Commission of the European Communities*.

24 Council Regulation (EC) No 1637/98 of 20 July 1998 amending Regulation (EEC) No 404/93 on the common organisation of the market in bananas, CELEX 31998R1637, and Commission Regulation (EC) No 2362/98 of 28 October 1998 laying down detailed rules for the implementation of Council Regulation (EEC) No 404/93 regarding imports of bananas into the Community, CELEX 31998R2362.

25 HERBOCKOVÁ, J.: *GATT/WTO a judikatura Evropského soudního dvora* [title in translation: GATT/WTO and the Case Law of the European Court of Justice]. 5 PRÁVNÍ ROZHLEDY 172 (2008).

26 PETR, M.: *Účinky právních norem WTO v rámci komunitárního právního řádu* [title in translation: Effects of WTO Rules in Community Law]. 8 PRÁVNÍ ROZHLEDY 292 (2004).

27 Judgment of the Court of 13 September 2001 in Case C-89/99, *Schieving-Nijstad vof and Others v Robert Groeneveld*, ECLI:EU:C:2001:438, para. 53.

28 Judgment of the Court of 13 September 2001 in Case C-89/99, *Schieving-Nijstad vof and Others v Robert Groeneveld*, ECLI:EU:C:2001:438, para. 34.

3. Opportunities for Indirect Effect of WTO Legal Acts Following Model of EU Directives

Although WTO rules have no direct effect, their influence on EU law can be observed in the form of an indirect effect, *i.e.* the obligation to have an interpretation in conformity with EU law. Although this concept was established in relation to – and is most often associated with the binding nature of – directives for Member States, the Court of Justice has concluded that it may also be applied in conjunction with WTO law. It judged that there was a basis for this in *Von Colson*.²⁹ Here, the Court assessed whether a directive could produce legal consequences in the absence of direct effect. In this case, the provisions of the directive did not inherently elicit direct effect in accordance with the requirements explained in *Van Gend en Loos*, namely clarity and unconditionality. Moreover, the Court has repeatedly rejected the ability of a directive to produce effects directly against or for individuals,³⁰ and stated that “[...] even a clear, precise and unconditional provision of a directive seeking to confer rights or impose obligations on individuals cannot of itself apply in proceedings exclusively between private parties.”³¹ That is not to say that a directive would have no other effect. In *Von Colson*, the Court concluded that, because of the binding nature of a directive and the duty of loyalty of the Member States, national courts were also required to interpret their national law in light of the directives implemented by that law. Since then, however, the Court’s approach has shifted considerably. The current view is that a national court, “when hearing a case between individuals [...] is required, when applying the provisions of domestic law adopted for the purpose of transposing obligations laid down by a directive, to consider the whole body of rules of national law and to interpret them, so far as possible, in the light of the wording and purpose of the directive in order to achieve an outcome consistent with the objective pursued by the directive.”³²

This principle is essentially also the same for the indirect effect of WTO law. There is therefore an obligation here to interpret secondary EU law in accordance with overriding international agreements, *i.e.* including WTO agreements.³³ In the words of the Court of Justice: “When the wording of secondary Community legislation is open to more than one interpretation, preference should be given as far as possible to the interpretation which renders the provision consistent with the Treaty. Likewise, an implementing regulation must, if possible, be given an interpretation consistent with the basic regulation [...]. Similarly, the primacy of international agreements concluded by the Community over provisions of secondary Community legislation means that such provisions must, so far as is possible, be interpreted in a manner that is consistent with those agreements.”³⁴

29 Judgment of the Court of 10 April 1984 in Case 14/83, *Sabine von Colson and Elisabeth Kamann v Land Nordrhein-Westfalen*, ECLI:EU:C:1984:153.

30 Judgment of the Court of 26 February 1986 in Case C-152/84, *M. H. Marshall v Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority (Teaching)*, ECLI:EU:C:1986:84, para. 48.

31 Judgment of the Court (Grand Chamber) of 5 October 2004 in the joined cases *Bernhard Pfeiffer* (C-397/01), *Wilhelm Roith* (C-398/01), *Albert Süß* (C-399/01), *Michael Winter* (C-400/01), *Klaus Nestvogel* (C-401/01), *Roswitha Zeller* (C-402/01) and *Matthias Döbele* (C-403/01) v *Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV*, ECLI:EU:C:2004:584.

32 Judgment of the Court (Grand Chamber) of 5 October 2004 in the joined cases *Bernhard Pfeiffer* (C-397/01), *Wilhelm Roith* (C-398/01), *Albert Süß* (C-399/01), *Michael Winter* (C-400/01), *Klaus Nestvogel* (C-401/01), *Roswitha Zeller* (C-402/01) and *Matthias Döbele* (C-403/01) v *Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV*, ECLI:EU:C:2004:584, Operative Part 3, third indent.

33 Judgment of the Court of 13 September 2001 in Case C-89/99, *Schieving-Nijstad vof and Others v Robert Groeneveld*, ECLI:EU:C:2001:438, paras 35 and 55.

34 Judgment of the Court of 10 September 1996 in Case C-61/94, *Commission of the European Communities v Federal Republic of Germany*, ECLI:EU:C:1996:313, para. 52.

LITERATURE

- [1] CASSESE, A.: *International Law*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, 2005, 558 pages, ISBN 9780199259397.
- [2] CHALMERS, D., DAVIES, G., MONTI, G.: *European Union Law: Cases and Materials*. 2nd ed. New York: Cambridge University Press, 2010, 1116 pages, ISBN 978-05-2112-151-4.
- [3] HERBOCKOVÁ, J.: GATT/WTO a judikatura Evropského soudního dvora [title in translation: GATT/WTO and the Case Law of the European Court of Justice]. *Právní rozhledy*, 5/2008, pp. 172–177.
- [4] PETR, M.: Účinky právních norem WTO v rámci komunitárního právního řádu [title in translation: Effects of WTO Rules in Community Law]. *Právní rozhledy*, 8/2004, pp. 292–294.

Kontaktní adresa autora:

Alexander J. Bělohlávek

Prof. (mult.), Dr. iur. et Mgr. iur. Dipl. Ing. (oec.), prof. hon., dr.h.c.

ORCID iD 0000-0001-5310-5269

<https://orcid.org/0000-0001-5310-5269>

PRÁVO V PODNIKÁNÍ

VYBRANÝCH ČLENSKÝCH STÁTŮ EU

Sborník příspěvků k XII. ročníku mezinárodní vědecké konference

Hlavní pořadatel konference:
Katedra podnikového a evropského práva FMV VŠE v Praze

Vydalo nakladatelství TROAS v Praze
v roce 2020

Vydání první, náklad 60 ks.

Editori publikace:

Jan Škrabka
Lukáš Vacuška

Grafický design, sazba:

Kateřina Štěpánková, DiS,
GRAFIS – grafický servis
grafis@email.cz, www.graficky-servis.cz

Mezinárodní vědecký výbor:

Předseda:

doc. JUDr. Zbyněk Švarc, Ph.D.
(Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR)

Členové:

- prof., prof. zw., Dr. et Mgr. Ing. Alexander Bělohlávek, prof. hon., dr.h.c.
- prof. JUDr. Michael Bogdan, jud. dr., B.A., LL.M. (University of Lund, Švédsko)
- o. Univ.-Prof. Mag. Mag.phil. Dr.iur. Tomislav Boric (University of Graz, Rakousko)
- prof. JUDr. Jan Dědič, CSc.
(Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR)
- prof. Dr. Miklós Király
(Eötvös Loránd University, Hungary)
- prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc., DSc. (Univerzita Karlova, ČR)
- prof. JUDr. PhDr. Michal Tomášek, DrSc. (Univerzita Karlova, ČR)

- doc. Mgr. Tomáš Gongol, Ph.D.
(Slezská univerzita v Opavě, ČR)
- doc. JUDr. Nicole Grmlová, Ph.D.
(Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR)
- doc. JUDr. Josef Kotásek, Ph.D.
(Masarykova univerzita, ČR)
- JUDr. Dušan Holub, Ph.D.
(Ekonomická univerzita v Bratislavě, Slovensko)
- JUDr. Ing. Tomáš Moravec, Ph.D.
(Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR)
- JUDr. Ing. Radka Zahradníková, Ph.D., LL.M (Západočeská univerzita v Plzni, ČR)
- Bartosz Ziemblicki, Ph.D., MBA
(Wrocław University of Economics and Business, Polsko)

Organizační výbor

Předseda: Ing. Lukáš Vacuška

Členové:

- Mgr. Jan Škrabka, M.A., M.Sc., M.Sc.
- Mgr. Michal Pohl

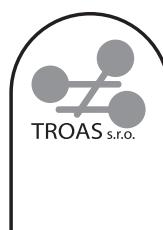
Všechny příspěvky publikované ve sborníku z této konference prošly oboustranně anonymním recenzním řízením (double-blind peer review).

© nakladatelství TROAS, 2020

ISBN: 978-80-88055-10-5

ISSN: 2571-4074 (Print)

ISSN: 2571-4082 (On-line)

LAW IN BUSINESS

OF SELECTED MEMBER STATES OF THE EUROPEAN UNION

Proceedings of the XII International Scientific Conference

Main organizer of the conference:

Department of Business and European Law, Faculty of International Relations,
Prague University of Economics and Business, Czech Republic

Published by TROAS, s.r.o. in Prague in 2020

1st edition, 60 copies.

Editors:

Jan Škrabka
Lukáš Vacuška

Graphic design, typesetting:

Kateřina Štěpánková, DiS,
GRAFIS – grafický servis
grafis@email.cz, www.graficky-servis.cz

International Scientific Committee:

Chairman:

doc. JUDr. Zbyněk Švarc, Ph.D.
(Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR)

Members:

- prof., prof. zw., Dr. et Mgr. Ing. Alexander Bělohlávek, prof. hon., dr.h.c.
- prof. JUDr. Michael Bogdan, jud. dr., B.A., LL.M. (University of Lund, Švédsko)
- o. Univ.-Prof. Mag. Mag.phil. Dr.iur. Tomislav Boric (University of Graz, Rakousko)
- prof. JUDr. Jan Dědič, CSc.
(Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR)
- prof. Dr. Miklós Király
(Eötvös Loránd University, Hungary)
- prof. JUDr. Monika Pauknerová, CSc., DSc. (Univerzita Karlova, ČR)
- prof. JUDr. PhDr. Michal Tomášek, DrSc. (Univerzita Karlova, ČR)

- doc. Mgr. Tomáš Gongol, Ph.D.
(Slezská univerzita v Opavě, ČR)
- doc. JUDr. Nicole Grmelová, Ph.D.
(Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR)
- doc. JUDr. Josef Kotásek, Ph.D.
(Masarykova univerzita, ČR)
- JUDr. Dušan Holub, Ph.D.
(Ekonomická univerzita v Bratislavě, Slovensko)
- JUDr. Ing. Tomáš Moravec, Ph.D.
(Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR)
- JUDr. Ing. Radka Zahradníková, Ph.D., LL.M (Západočeská univerzita v Plzni, ČR)
- Bartosz Ziemblicki, Ph.D., MBA
(Wrocław University of Economics and Business, Polsko)

Organizing Committee

Chairman: Ing. Lukáš Vacuška

Members:

- Mgr. Jan Škrabka, M.A., M.Sc., M.Sc.
- Mgr. Michal Pohl

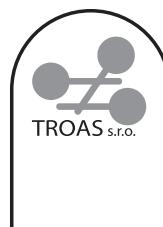
All papers published in this conference proceedings have been peer reviewed through a double-blind peer review process.

© nakladatelství TROAS, 2020

ISBN: 978-80-88055-10-5

ISSN: 2571-4074 (Print)

ISSN: 2571-4082 (On-line)

*Tento sborník vznikl za finanční podpory Interní grantové agentury VŠE
v rámci projektu IG207010 (F2/65/2020)
a s přispěním prostředků na institucionální podporu vědecké činnosti
Fakulty mezinárodních vztahů Vysoké školy ekonomické v Praze.*

© TROAS, s.r.o., 2020

ISBN: 978-80-88055-10-5

ISSN: 2571-4074

PRÁVO V PODNIKÁNÍ

VYBRANÝCH ČLENSKÝCH STÁTŮ EU

LAW IN BUSINESS OF SELECTED
MEMBER STATES OF THE EUROPEAN UNION

Sborník příspěvků k XII. ročníku
mezinárodní vědecké konference

Proceedings of the XII International
Scientific Conference

